

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-ut. 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.
Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Melléklapja: „GÖMÖR-KISHONT T. E. VÁRMEGYE HIVATALOS ÉRTESETŐJE.”

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Ujváros-utca 8. szám alatt (Tóthy-féle házban)
R. Vozáry Gyula tanárnál. — Ide intézendők a kiadóhivatal illető előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisor térfogata 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala Rimaszombat Ujváros-utca Tóthy-féle házban, nem különben minden hazai postahivatal. Az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Nagybójtji elmékedések.

III.

Valljon hát a közelebb lefolyt 15 év a pártokra nézve, minden tanulság nélkül mult volna-e el?

Valljon hát csakugyan igaz volna az a tétel, mely először az 1876. év táján állított fel és vitatott komoly, számottevő férfiak részéről: Hogy Magyarországon csak két pártnak van jogosultsága — a kormánypártnak és a közjogi ellenzéknek.

Ugy kell lenni, hogy a felelet mind a két kérdésre „igen” volna.

Mert mi alapja lenne, ha nem úgy van, annak, hogy a kormánypárt részéről unos untalan visszautasítják a mérsékelt ellenzék fusióját, igyekezvén az erre való hajlandóságot felébreszteni; a közjogi ellenzék pedig nem tud jobb tanácsot szolgáltatni, mint azzal, hogy a mérsékelt ellenzék, ha már tömegesen nem olvadhat be a kormánypártba, egyenkint változtasson állásán, szálljon át a másik táborba!

Nem az a kérdés, mit tart a mérsékelt ellenzék saját létezésének jogosultságáról? Közelebb vagy távolabb jövőben, helyzetét miként véli, látja felhasználhatónak azon irányban, hol a végzet lebeg szeme előtt, vagy van kitűzve munkásságának sikere gyanánt. — Hanem az, hogy — oly ellenzék hiányában, mely alapjában véve bírja a kormányképeség feltételeit: a közjogi ellenzék merev álláspontja, — sőt tartózkodása — alkalmas-e arra, hogy a közügyek menetére, az állam működés jobban ellenőrzött irányban vezetésére kellő és kívánatos befolyással lehessen?

Fájdalom! de úgy van, hogy határozottan nem alkalmas!

Rosz örökséget vett át a fusió után volt vezérétől.

A negatív és semmittevés lett taktikája.

T A R C Z A.**Februárban.**

Mily fehér a földnek arca;
Völgy, halom és róna
Mintha egy sir, egy világnak
Rüdeg sirja volna.

Szemfedele, takarója
Ráborulva lágyan,
Édes lehet az az álom
Pulva fehér ágyban.

Édes lehet a halottnak
Eltemetve lenni.
Édes lehet a harasztnak
Alatta pihenni.

Álmodozni a virágnak,
Elhagyatott árva
Sirja bár, de új reménység
Van ölébe zárva.

Szebb tavasznak, kikeletnek
Öröme, reménye
Úde pázsit ujlásán
Rózsá hajnal fénye.

Rózsahajnal, mely kinyitja
Feltört a zárat,
Hő esőjára ezer virág
Szórja be a tájat.

Új rügyet hajt a fa ága,
Új rügye kipattan.
Hűvös árnyán a kikelet
Vig dala felesattan.

Nyíló virág, dalos erdő
Köztetek ugy éled
Lelkem is: óh a halálnál
Mégis szebb az élet.

* * *

Mily fehér a földnek arca,
Hólepel elfedte . . .
Pedig a sok gonoszságtól
Fekete lehetne.

Borsody Béla.

Nem jutott eszébe alkalmazni az elvet, mely abban a közmondásban rejlik:

„Többet ésszel, mint erővel!”

A ki sikert akar, fáradjon érte.

Dü omnia laboribus vendunt!

A véderő vita alatt egy kis lendületet vett, s ime a szakadásig belefáradt.

A közigazgatási reformot perhorreskálja, azt mondják obstrukcióna készül; monstre petitiót tervez!

Vajjon ezekben szándékozik erejét kimeríteni?

Az ugynevezett reform mellett röpiratok jelennek meg. Ezekkel szemben a közjogi ellenzéknek egy szava sem akadna röpirat formában?

A röpiratok nyomán nyilván látható, hogy alkotmányos — talán sarkalatosan alkotmányos — jogok felfüggesztéséről, elkobzásáról, másrészt a hatalom tulterjesztéséről, összehalmazásáról, a politikai jogok kormány és kormányozottak közt való egyensúlyának megbontása s más pontra áthelyezéséről van szó: még sem száll sikra írásban, szóval?

Már a belügyi miniszteriumban concretebb alakban szivároog ki hire annak a mi készül, pontozatokban ismertetik, mi hogy lenne: még csak azt a vétőt sem hangoztatja, melynek azon alkalommal, midőn király ő Felsége Debreczenben járt, a „Budapesti Hírlap” — de nem a reform elleni lelkesedésében, tehát annál igazabban — hangoztatott, mondván: „a magyar nemzet ragaszkodik intézményeihez; s ezen ragaszkodása a legfőbb garanciája hűségének.”

A mérsékelt ellenzéknek eredendő büne, hogy a közigazgatási reformot tábori hangnak vette fel.

Am az, hogy hűségének garanciáit adja, nem a mérsékelt ellenzéknek, — még kevésbé a kormánypártot — terheli.

Ime a pártok létjogosultságának kérdése!

Melyik bírja hát a jogosultságot, midőn egyik sem evez a nemzeti aspirációk rendes menetű

Gömörvármegye népköltészetéről.

Irtá: Ludányi Béla.

[Vége.]

Nem kell egyéb, csak hallgassuk meg a nép száján élő egy-egy históriát pl. a Rózsá Sándor vagy a Sobri életéből s feltételezve azok igazságát — menten a szegény legény, erények tisztelőivé vállunk, vagy csudáljuk a nép költői tehetségét, mely ily vonzó, ideális alakokat tud teremteni, annak idejében oly rettegett nevű szegénylegényekből.

A mi ilyfajta költeményeink is, a „Husang Janesi” „Czifra Janesi” s a „Zöld Marcsi” szintén három pusztai betyár életéből tárnak fel egy-egy jelenetet, de egyikben sem találtunk olyas valamit, mi kellemetlenül érinthetné esztetikai érzékünket. Sőt ellenkezőleg. A „Husang Janesi”-ban nagyon szépek találjuk a betyár szerelmének rajzát: a „Czifra Janesi”-ban szeretője „Járdán Julesá”-nak szerelmét; a „Zöld Marcsi”-ban pedig szintén megsajnáljuk a boldogtalan embert.

Némelyik még naivságával is kellemesen hat az emberre, mint pl. az az élet illetőleg jellemkép, melyet régebben országszerte daloltak s mely így kezdődik:*)

„Beh sok falut, be sok várost bejártam
Be sok üres istállóra találtam
Nem találtam alam való paripát
Elloptam a komiszáros pej lovát.”

Ebben maga a betyár dalolja el, hogy mily szép paripát lopott a komiszáros ur istálójából s még annyi mersze is van, hogy megszólítja lova volt gazdáját s a szegény legények legféltetesebb ellenségét:

„Szépen kérem komiszáros uramat
Engedje el ez egyszer a hibámat.”

S ez után még a legeredetibb naivsággal teszi hozzá:
„Lopok olyan daru szőrű paripát
Jászság, Kunság nem látta még a párját.”

Ezen a mentségen még a törvény szigorú embere is elmosolyogja magát, mert a betyárban nem a megrögzött gonosztevőt, hanem a nép szilaj s szabadvérű fiát látja, kit a megszokás hatalma által megszilárdított naiv hitétől, sem a világi előítéletek, sem pedig a törvény nem bírnak eltántorítani.

Ilyenekül vannak feltüntetve népköltészeinkben

*) Közölve találjuk: Arany L. Gyulai Pál: Népk. Gyűjt. I. köt. 227. lapján Szigligeti Edétől. Származási helye: Putnok.

folyamának sodrában; mikor mindegyik arra li ezítál, ki adja kevesebbért? ki ad többet semmiért?

Ha mindnyájan áldozunk, feladunk valamit, ki fog szerezni? Sőt, ki fogja csak megtartani is a mit átvett?

Mi marad meg magyarnak szent István — nehogy pedig Irányi megbotránkozzék! — koronája birodalmának területén, ha intézményei lenni megszűntek?

Megmarad a magyar ruha!

De mit ér, hogy rajta maradjon némi sujtás, ha a gombot mind leszaggatják róla!

Megmarad a kisededő — hangnak!

És ismét megpengeti lantjának hurjain a költő: „névben él csak, többé nincs jelen.”

Ósdi Rökönyő.

Az erdészek és gazdatisztek nyugdíj-egyesülete kérdéséhez.

Igen nagy ideje már, hogy valahára a társadalom azon osztályával foglalkozzunk, a mely körül tulajdonképen a szó szoros értelmében a a gazdálkodás forog, mely osztály ugyszólván alapját képezi a gazdálkodási viszonyoknak, a melynek munkássága és haladásától állami létünk virágzása függ. Ha majd általánosabbá válik a m ltánylás, melyet e szerény elvonultságban zajtalanul, de homioka véres verejtékével hasznosan munkálkodó osztály megérdemel, de a melyet vajmi kivételes esetekben nyer el, akkor, de csak akkor lehet reményelni, hogy a jelenlegi szomorú helyzetből menekülhet, s eléri a társadalomban azon helyet, melyet más hozzá hasonló tudomány és képzettségű tagjai a társadalomnak elfogalnak.

Addig is, mert hisz az idő még távol áll előttünk s megrövidítésére a gazdatisztek és er-

legtöbnyire szegény legényeink, ilyenekül, hogy az ember szinte vonzóan találja alakjukat.

De ne többet erről; hanem tekintsünk szét népköltészetünk mezején, talán találunk ott még egy néhány elbeszélő költeményt, miket az irodalom munkásai össze tudtak gyűjtögetni.

Rögtön szemünkbe tűnik egy két strófás gyönyörű kis költemény, egy putnoki származású életkép, melyet Szigligeti közölt*) s mely tárgyát tekintve nagyban emlékeztet Petőfinék: „Megy a juhász számaron” kezdetű költeményére.

Egy a természetből vett szép hasonlat s érdekes vonatkozás szolgál bevezetésül:

Este van már hull a csillag,
Szőke legény haza ballag
Nehéz neki még a szó is,
Kifutna a világból is.

Este van, tehát a legkomorabb, legsötétebb szaka állt be a napnak; csak itt-ott pislog egy néhány csillag mécsvilága, de azok is hol eltűnnek, hol megjelennek, hol pedig meteoroként rá hullanak valami más égi testre. Mily szépen megegyezik ez a természeti kép a legény hangulatával, ki most épen hazafelé ballag.

„Nehéz neki még a szó is,” mondja költeményünk szép őszhangba hozva ezáltal a legény lelkiállapotát az éjszakai komor s szóltan váltával. Bántja valami, nyugtalan nagyon, mert még — mint a költemény mondja — „kifutna a világból is,” mint azok a csillagok, vagy csillagtöredékek, melyek megunták a régi helyüket s ott bolyonganak a végtelen űrben, míg csak nem jutnak valamely társuk vonzó körébe. (A csillaghalást a nép különösen nagyon szereti kapcsolatba hozni egy a saját maga körében történt vagy történendő eseménnyel. Legtöbnyire valakinek a halálát szokta jelenteni. Gyakran halottan ilyenforma kifejezéseket: „Dejszen nem sokáig ragyog fenn ennek is az élete csillaga.” Petőfinél is sok szebbnél szebb oly hasonlatot találunk, mely a csillaghaláson alapul.)

Bánatának, szomorúságának okát csak a második versszakban tudjuk meg mely ekképen hangzik:

Este van már, hull a csillag,
Fehér házban gyertya hanvad,
Virág van az ágyra hintve,
Barna kis lány kiterítve.

Kedvese, barna kis szeretője szenvedett hát ki. Az

*) Arany L. Gyulai: Népk. gyűjt. I. köt. 234. lap.

dészek csak igen keveset tehetnek, s bár bízva egy szebb jövőben, s remélve: hogy megvirrad még valaha e jobb sorsra érdemes osztálynál is, fogadják el az önségely azon nemét, melyet a gazdatisztek és erdészek nyugdíj-egyesülete nyújt és igyekezzenek azt minél életrevalóbbá tenni.

E czélból és több oldalról nyilvánult óhaj-tásoknak megfelelőleg, a magyar gazdatisztek és erdészek országos segély-egyesületének választmánya egy magyar gazdatiszti kongresszus megtartását elhatározta. Célja a kongresszusnak a gazdatisztek erkölcsi és anyagi helyzetének biztosítása, a gazdatiszti nyugdíjintézet életbe léptetése, valamint egyéb ugy a gazdatisztek, ugy a földbirtokos érdekeit érintő nagyfontosságú kérdéseknek alapos megvilágítása és megvitatása, ezen kérdések megoldásának előkészítése, a szükségességeknek mutatózó határozatoknak hozatala által.

A gazdatiszti kongresszus május hó 6—8. napjain Budapesten a köztelken (Üllői-ut 25. sz.) fog megtartatni. E kongresszuson minden magyar földbirtokos, gazdatiszt és erdész részt vehet, a ki ebbeli szándékát a kongresszus rendező bizottságának legkésőbb április 20-áig bejelenti és az 1 firtban megállapított részvételi díjat előre beküldi. — A kongresszus napirendje a következő: 1. Elnöki megnyitó. — 2. A gazdatisztek anyagi és erkölcsi érdekeinek biztosítása. — 3. A gazdatisztek nyugdíjintézetének felállítása. — 4. A tisztai száztól rendszer előnyei a birtok jövedelmezése szempontjából. — 5. Az elhelyezés szabályozása. — 6. Beadott indítványok és határozati javaslatok tárgyalása.

Tisztelettel felkérem eziránt érdeklődő földbirtokosokat, gazdatisztek és erdészeket, miszerint ismerőseik körében minél nagyobb érdeklődést kelteni sziveskedjenek. Ezen felül a kongresszus napirendjébe felvett fontos ügyek előzetes megbeszélés czéljából szükségesnek látszik, hogy meggyenkben legalább egy összejövetel létesíthető legyen. Felkéretnek tehát azon érdekelt felek, a kik ez irányban ezen országos mozgalomhoz Gömör-Kishont megyéből hozzájárulni akarnak, sziveskedjenek ez iránt szándékukat rövid fogalmazványban folyó év márczius 12-éig alulírottához küldeni, hogy azok aláírásával egy gyűlés összehívható legyen, mely alkalommal nyilvánuló nézetek a rendező bizottságnak betérjeszhetők legyenek.

Varbóc, (posta G.-Ráhó) 1891. február 22.

Dantsek Mihály, gazdász.

Tanítói gyűlés Rimaszombatban.

A „Gömörmegyei ált. tanító-egylet” mult évi közgyűlésén elhatározatott, hogy az egyesület belügyeinek vezetésével megbízott új választmányi tagok székhelye jövőre Rimaszombat városába tétetik át. Ez által Nagy-Rőze ügybuzgó, derék tanítóinak (saját kértükre) megadatott az alkalom, hogy 6 évi szorgalmas munkálkodás után megpihenhessenek jól kiérdemelt babéraikon. — Ba-

béaikon, — mondjuk, — mert kik hivatalos teendőik pontos teljesítése mellett oly kifogástalan precizitással, lankadatlan buzgalommal s példás lelkesedéssel végezték a testület belügyeinek szakismeretét igénylő kormányzatát, azok valóban érdemesek arra, hogy a legőszintűbb elismerést, nyervek jutalmul mindazoktól, kik a tanítás néhez, de fenséges „mesterségével” foglalkoznak meggyenkben.

Tisztelet és becsület önöknek uraim, a fényes múltért, melyet immár hátuk mögött hagynak, de melynek visszfénye visszasugárzik a jövőbe! Köszönet önöknek uraim, mert példát mutattak utódaiknak: miképen lehet az önkényelem háttérbeszorításával — igaz lelkesedéssel szolgálni egy fontos ügyet, mely a megyei tanítói kar szellemi fejlődését van hivatva elősegíteni!

Nem kívánunk többet, csak annyit, hogy az önök lelkes ügybuzgalma, eszűggedést nem ismerő munkaszere-tete abban a mértékben szálljon át utódaik szívébe, lelkébe, mint a minő mértékben önök bírták e kincsetek. Akkor a „Gömörmegyei ált. tanító-egylet” belügye továbbra is virágozni fog!

Az új központi választmány tehát folyó évi február hó 18-án tartotta meg első alakuló gyűlését a rimaszombati közs. elemi fiu-iskola tanácstermében. A tagok nagy része már 9 órakor megjelent s Törkölly József egyleti elnök azon kellemes helyzetbe jutott, hogy az érdekesnek ígérkező ülést fél tíz óra körül megnyithatá egy igen szép és alkalmoszerű előbeszédrel.

A választmány — nagys. Groó Vilmos kir. tanácsos tanfelügyelő ur jelenléte — Törkölly József elnök, ifj. Járosy Endre és Fülep Bénéjmin alelnökök, Czékora István, Kathona Géza és Paál Gyula jegyzők, Wagensommer János pénztáros, Nagy Zoltán könyvtárnok, Fábry János, R. Vozáry Gyula, Szöllösi István, Prunyi Vilmos, Hanák Manó és Juhász János bizottsági tagok által volt képviselve.

A köztetszésben részesült elnöki megnyitó után az alakulás — a Pelsőczön mult évben felvett jegyzőkönyv XII pontja értelmében megtörténvén, Törkölly József elnök indítványára póttagokul Kraicz Karola és Geese Terézia helybeli közs. leányiskolai tanítónők, valamint F. Otte Hedvig és Simko Endre polg. iskolai tanító, illetve igazgatótanítónő választottak meg egyhangulag.

Ezek után sok fontos dolog tétetett tárgyalás alá, melyek közül azonban — hely szűke miatt — csakis a lényegesebb részeket ismertetjük meg olvasóinkkal.

Wagensommer János egyleti pénztáros jelentése szerint a pénztár jelenlegi állása 116 firt 34 kr. — Hátralék czimén azonban mintegy 447 firt 50 kr. szerepel!

Ennek mielőbbi behajtására több rendbeli indítvány tétetett, melyek közül ngos. Groó Vilmos ur javaslata fogadtatott el egyhangulag, mint a mely — mófozatánál fogva — leginkább bele illik a kritikus helyzet keretébe. A „segély-alap” 244 firt 54 kr-ra tehető.

Majd Fülep Benjamin tudatta, hogy az „Eötvös-alap” mult évi bevétele, az átvett számadások szerint, 25 firt 26 kr. Kiadása: 17 firt 17 kr. Maradványi összeg: 8 firt 9 kr. — Megemlítjük, hogy a hátralékosok száma itt is rengeteg!

Az egylet könyvtára 353 kötetből áll; ehhez járul ngos. Groó Vilmos kir. tanácsos tanfelügyelő ur 86 kötetre menő adománya is. Az egyes járaskörök között mintegy 267 kötet osztatott ki használat végett.

A jövő tavaszi körgyűlésekre a következő vitatételek tűzettek ki:

1. A rajztanítás módszere és anyaga az elemi iskolában.

2. Melyek azon nevezetesebb történelmi mozzanatok, a melyeket népiskoláinkban részletesebben és alaposabban kell tanítanunk, hogy a magyar történelmi oktatás czéljainak minél jobban megfelelhessünk?

Üdvös Indítványokban sem volt hiány; egyszóval elmondhatjuk, hogy az ujonnan megalakult „központi

szellemes journalista, hogy nem egyéb paraszt észjárás fundálta bolondságnál, pedig nincs igaza, mert e románéz tárgyat képező esemény a legtermészetesebb nyilatkozata egyik legerősebb természeti törvénynek, a szerelemnek, mely a kiválasztottban nem tekint a rangkülömbösigre, sőt még a műveltség külömbösigre sem.

A mily nagy azok száma, kik — mint a troubadurok — rangban felettök magasan álló eszményképek után sóvárogznak, nem sokkal kevesebb azoké sem, kik képesek szerelmök tárgyáért arról a niveausról, melyet a társadalomban foglalnak el, leszállani s őket magukhoz felemelni.

Igy költeményünk hősnője is maga sétál a gulya után, melyre szívének választottja visel gondot s „már messziről kiáltja a gulyásnak:”

„Lelkem gulyás, terisd le a subádat!”

De itt mindjárt felhangzik az anya tiltó szözata, melyet a világ előítélete mondát vele:

„Lyányom, lyányom, lyányomnak se mondalak, Ha én téged egy gulyásnak tartalak.”

Hanem mit ér a tiltó szó, a természet leghatalmasabb törvénye ellenében, mely akadályt nem ismer, mit ér az ember alkotta gát, mely a hullámok egy csapása alatt összeomlik. A kitért szenvedély hangján feleli tehát a lány:

„Nem bánom én édes anyám tagadj meg Az én szívem a gulyásért hasad meg.”

De csak azért, hogy a következő esztendőben, mikor „még a buza ki sem hánnya fejt,” tehát tavasz vége felé, megtört szívvél, s lélekkel sóhajta forduljon istenéhez s keressen vigaszt tragikus botlása miatt:

„Jaj istenem, én istenem, istenem, Látod anyám mire vitt a szerelem!”

Világos tehát, hogy e népkölteményt illetőleg — hogy ugy mondjam — nagyon eltalálta hajítani a sulykot, az az említett újságíró, mert hát bizony ez egyáltalában nem érdemli meg azt a kemény s kicsinylő ítéletet, sőt kell, hogy csudáljuk benne a nép, a magyar népek költői alakító képességét, mely ily egyszerű történet egyszerű elbeszélése által, oly általános érvényű természeti törvényt, mint eszmét képes élénke adni s megjelenítenni.

Ezzel — azt hiszem — teljesen kimerítettem a kezeim közt levő felkutatott anyagot; bár néhol röviden néhol hosszabban, de mégis foglalkoztam költeményeinkkel; foglalkoztam nyelvezetükkel, tárgyukkal, kivontam

választmány” tagjai páratlan lelkesedéssel vettek részt a tárgyalásokban.

Azt azonban sajnálattal említyük fel, hogy a vidéki tagok közül csak hárman jelentek meg az alakuló gyűlésen, a többiek odahaza — gyűléseztek. r. l.

Értesítés.

Van szerencsém a gazdaközönséget, illetve az iparosokat tisztelettel kiértésíteni:

1. Miután a nm. m. kir. földművelésügyi miniszterium, tekintettel arra, hogy minő mesterséges trágyát használjon a gazda az ő speciális viszonyai között, melyet csak gyakorlati kísérletek által lehet megállapítani, s tekintettel arra, hogy melyik kultur s kereskedelmi növény termelése válik be a gazdának legalkalmasabbnak, legjövedelmezőbbnek, egy növénytermelési kísérleti állomásnak a magyaróvári gazdasági akadémián leendő azonnali felállítását nagy bőlesen elrendelni méltóztatott, s pedig oly módon, hogy ez a nevezett állomás a gazdák-nak felvilágosítást adjon, s a műtrágya kísérleteket a gazdákkal szövetkezve fogatosítsa.

Ezen czél könnyebb elérhetőse végett a kísérletek végrehajtására vállalkozó gazdáknak a szükséges vetőmagvakat és műtrágya-féléket a z állomás díjmentesen bocsátja rendelkezésére, ugy azonban, hogy a) köteles a kísérlettevő az új termésből annyi mennyiségű vetőmagot, amennyit az állomástól kísérletekre kapott, az állomás rendelkezésére visszabocsátítani. b) A kísérletezésnél kötelesek mindenben az állomás utasítása szerint eljárni s a kísérletek eredményét az állomás által küldött rovatos ívben bevezetni s a kísérlet befejezte után az állomásnak megküldeni

Ezek folytán, a gazdákra nézve ezen fontos körülményt, bátor vagyok felhívni gazdáink figyelmét és melegen ajánlani, hogy mentől nagyobb számban, mentől többen vállalkozzanak a kísérletek tételére, mert ez uton minden egyes gazda ugyszólván mirden költség nélkül kipuhatója gyakorlatilag, hogy speciális gazdasági viszonyai között melyik műtrágyát melyik növény alá és mikor alkalmazhatja legnagyobb haszonnal. Továbbá kipuhatóhatja, hogy melyik kultur, kereskedelmi s ujdonsági növények és takarmány. A növények termelése jár legnagyobb haszonnal a létező talaj és éghajlati viszonyai között.

2-or. Miután a hazai ipar fejlesztése és kereskedelmi összeköttetésekének élénkítése czéljából, a budapesti kereskedelmi muzeum állandó kiállításán kívül folyó év tavaszán „agyag-, cement-, asphalt- és kő-ipar-kiállítást” rendez.

S miután megyénknek több vidékén, jelesen Fazekas-Zsaluzsány s környéke iparos czélokra, kitünő minőségű agyaggal rendelkezik, s miután megyénk több vidékén iparos czélokra alkalmas, könnyen faragható kő s olyan is, mely építkezésre kiválóan alkalmas, — miut a várgedei kőbánya daráskő alkatrésze — több helyen található, azért tisztelettel hívom fel az érdekelteket, miszerint agyagjaikból s kőveikből fentkorúlrnt minőségű minta darabokat a budapesti kereskedelmi muzeumnak a jövő hó 15-éig felküldeni saját maguk és a közügy érdekében el ne mulasszák.

3-or. Miután a nm. kereskedelmi m. kir. miniszterium a vajnak a nyári hónapokban 48 óra, a téli hónapokban 4—6 nap alatti Konstantinápolyba való elszállításáról nagy bőlesen gondoskodott, így sikertült Konstantinápolyban oly kitünő vajfogyasztási piacra találni, mely a magyar vajnak jó ároni értékesíthetőségét több éveken keresztül biztosítja; mely körülmény tág teret nyit a tejgazdaságok okszerű vajtermelést előző berendezésére, s lehetővé teszi a gazdáknak, a legelőreosb helyeken is a termelt tejüket vajban jól értékesíteni.

itt-ott a bennök nyilatkozó eszmét s feltűntettem — a mennyire csak tudtam, kidomborítva — minden szépségeiket.

Ezek után most már alig van szavam ebben a fejezetben.

Nem akarok nagy feneket keríteni a dolognak, véleményemet tehát az összes elbeszélő költszetről — persze ide nem értve a mesék — a következőkbe foglalom össze:

Gömörvármegye elbeszélő költszete tehát, más vidékbeliekéhez hasonlítva, meglehetősen szegény számra nézve, de már kevésbé belső értékére nézve, sőt egyik-másik, — mint említettem is — a székely remek balladákhoz való némi rokonságának is mutatta esekély jelét.

Rhythusa a legtöbbször a szokásos magyar népies alexandriennek többféle változata *) vagy a magyar nyolczas, mely a lehető legpontosabb szabályossággal van keresztül vive. Nyelvezete szép s rime az egy „Sári Lidi” kivételével szépek s csengők.

A mi pedig a fentemlített számbeli szegénységet illeti, nem vádoló a népet eszmeszegénységgel, korántsem, mert a nép a magyar nép szelleme, állítom én is, állították mások, bizonyítja a tapasztalat kiapadhatatlan forrása az évtizedekkel ezelőtt kevéssre becsült nagy-szerű népköltészetnek, felfrissítője, ujjá teremője s dajkája — sőt mondhatom — szülőanyja a népköltészetnek s így eszmében, eredetiségben s egyáltalában mindabban, a mi e messzeható teremő erővel felruházta, szegény egyáltalában nem lehet. Nem vádoló Gömörvármegye népet eszmeszegénységgel, hanem igenis vádoló vármegyénk irodalommal foglalkozó embereit, kik — tisztelet a kivételeknek — elmulasztották, ha alkalmuk volt, népünk szellemi közkinésnek egy-egy darabját az enyészettől megmenteni. Még nem késő, még sok régi, nagyon régi elbeszélő költemény él népünk ajkán, de már ezek is kiveszőben vannak az anyagiasság felé hajló század hatása alatt s csak néha-néha elevenülnek fel egy-egy kis elrejtett község egyszerű fonójában. Ezt kellene meg nekünk megmenteni, ezt! s ki tudja nem mutathatnánk-e még fel mi is oly eredményt, mint a székelyek eddigi gyűjteményeikben, melyek a magyar irodalmat eddig nem remélt kincseselel ajándékozták meg.

*) Ezek sémája a következő:

4, 2	4, 2	2, 4	2, 4	4, 2	3, 3
4, 2	2, 4	3, 3	3, 3	3, 3	2, 4
2, 4	4, 2	3, 3	4, 2	2, 4	3, 3

ő élete esillaga hullott le. Nem ragyog már ott többé, ott fenn az ég tiszta kék boltján; nem nézik már többé együtt; nem mondják már esténként egymásnak az éj titokzatos sötétjében vizsgálva a esillagokat; ez a fényes az én esillagom, az a másik ott mindjárt mellette a tiéd.

Meghalt. Nincs többé. Most értjük már tehát, mert oly nehéz a legénynek a szó is, hogy szinte kifutna még a világból is.

A halál e borzadalmas képétől megint a halál iszonyu jelenete felé fordulunk, mely egy másik költeményben tárul élénkbe.

Hanem míg emitt egy ártatlan, tán alig tizenhat éves lányka ravatalától jövő fiatal legény határtalan szomorúságával találkozunk, addig itt egy nős s családos ember, a panyiti öngyilkos kerülő négy sebből vérző holttestét kell meglátnunk. (Közölte: S. Szabó József Nyr. XVIII. 140. l. szárm. helye Serke.)

A nép gondolatvilágának megfelelő s a népköltészi termékekben oly gyakran előforduló természeti hasonlat-tal kezdődik ez is:

Vérrel virit a panyiti erdő
Mert meglötte magát a kerülő
„János bácsi mért lötte meg magát
Kire hagyja azt a sok árváját?”

Csak hogy míg az előbb tárgyalt darabokban többé kevésbé szerencsesebben keresztülvitt költői előadással s felfogással találkoztunk, addig már ezen meglátszik reálissá vált korunk meglehetősen káros hatása népköltészetünkre. Ennek motívuma már többé nem az ideális szerelem, vagy valami más eszményibb mozzanat, hanem a napjainkban oly megszokottá vált dolog, a megélhetés prózai kérdése, s mint azt ez eléggé meg nem okolt egy néhány strofás versből sejtethetjük.

E tekintetben tehát teljesen ellentéte e költeménynek az a néprománéz, melyet országászerte is több helyütt hallottam dalolni s melynek első sora a következőleg hangzik: „Szépen legel a kisasszony gulyája.” (Szármasz helye a Balogvolgy. Közölte a „Gömör Kish nt” 1890. évf. 32-ik számában.) Ellentéte — mondom — mert míg amannak tárgya is alig alkalmas a költői feldolgozásra, addig ez a legideálisabb darabok egyike. Eszméje az, mit a „Subanez” című operette írója a következő szavakkal fejez ki: „Vak vagy óh szerelem!”

Tárgya: egy uri kisasszonynak szerelme saját gulyásuk iránt

Erre nézve jegyezte meg egy izben egy fővárosi

S miután a budapesti központi tejszarnok igazgatósága, mely a konstantinápolyi piaci viszonyokat ez irányban tanulmányozta és ismeri is, hajlandó saját produkcióját kivül hazánk összes vajtermékével megjelenni a konstantinápolyi piacon s azt értékesíteni. Hajlandó tehát a vajtermelőkkel, azok megterhelése nélkül, hosszabb idő tartamára szerződésre lépni, és a termelt vajat minősége szerint fix árnak átvenni.

Azért bátor vagyok az illető termelő gazdákat felhívni, kik tejeiket ily módon vajeladásban értékesíteni akarják, s a budapesti tejszarnok igazgatóságával több időre szerződni ohajtának, hogy erről engem levélileg mielőbb kiértesíteni sziveskedjenek, hogy mily módon előállított mennyi vajat és mely legszerényebb átlag-árban szándékoznak naponta vagy hetenként s melyik vasuti állomásra szállítva, a budapesti központi tejszarnoknak megvételre ajánlani?

Az ajánlatok tömegesen fognak általam az illető helyre felterjesztetni. A tejnek ily módon értékesítését melegen ajánlom gazdáink figyelmébe, mert így a vajban jobban értékesíthetik tejeiket, mintha az édes tejet 4, 6, 7 kron adják el, mert ha az édes tejből köpültetik ki a vaj, mely egy újabb felalált s e ezéla szerkesztett olcsó gépezet által lehetséges, ezen módon állítható elő a legjobb minőségű vaj, a sovány édes tej meg itthon, ha olcsóbban is, de meglehetősen áron eladható, s a megmaradt pedig s a savó malaczhizlalás által szintén nagyon értékesíthető.

4-szer. A hazai gyapjutermeles mezőgazdaságunknak egy oly fontos ágát képezi, mely méltán megérdemli, hogy annak lehető legjobb értékesítéséről kellőképp gondoskodjunk. S minthogy a gyapju értékesítésének egyik főoka abban rejlik, hogy a külföldi gyárosok ma már alig tartják érdemesnek gyapju termésünkért a termelési vidékekre fáradni, hanem mindinkább a nyugati országok gyapju auctióit keresik fel.

Reményleni lehet, hogy ezen bajon segítve lenne, ha Budapesten a lehető legnagyobb készlet gyapju összpontosították, ez által a gyár nem csak felette kényelmesnek, de érdekükben állónak is fognak tartani annak megvásárlása végett Budapesten való megjel. nést.

Ennek előmozdítása céljából a magyar leszámítoló és pénzváltó bank áru-osztálya elhatározta s felajánlotta a magyar gyapjunak bizományilag vagy auctió útján való értékesítését, továbbá a gyapjura való előleg adását, végre a fővárosi közraktárakat beraktározásra és vásárhelyiségül.

Igen érdemes tehát a fent körülírt célt minél hathatósabban támogatni a gyapju készleteknek oda lendő felkűldése által, mely a gyapju árak emelkedésére nagy befolyással leend. Az eladási árt a gyapju tulajdonos maga határozza meg. Azért a kik gyapjujokat ez uton hajlandók értékesíteni, forduljanak ez iránt a magyar leszámítoló és pénzváltó-bank áru-osztályához.

P. Apáti, 1891. febr. 17.

Vajda Gyula, t. g. e. titkár.

Törvényszéki esarnok.

Végtárgyalások.

Február 26-án esütörtökön. — 1. Rablás büntetével vádolt Kondás György és társai. — 2. Zsarolás vétségével vádolt Minács Mihály és társai. — 3. Magánokirat hamisítás büntetével vádolt Bódi János. — 4. Magánlak megsértésének büntetével vádolt Holész Ferencz. — 5. Hatóság elleni erőszak büntetével vádolt Ifj. Gyurán István elleni végtárgyalások.

Márczius 2-án hétfőn. — 1. Sulyos testi sértés büntetével vádolt Hrivnyák András. — 2. Rablás büntetével vádolt Juhász János elleni végtárgyalások.

Márczius 4-én szerdán. — 1. Sulyos testi sértés büntetével vádolt Váradai Károly és társai. — 2. Nyilvános becsületcsértés vétségével vádolt Paezes András. — 3. Zsarolás vétségével vádolt Csupka Mihály. — 4. Lopás büntetével vádolt Genyita János elleni végtárgyalások.

Márczius 5-én esütörtökön. — 1. Lopás büntetével vádolt Járdánházy Imréné és társai. — 2. Lopás büntetével vádolt Csik Fejes János. — 3. Gondatlanság által okozott emberöléssel vádolt Laesnyi Pál. — 4. Lopás büntetének kísérletével vádolt Elek Györgyné. — 5. Lopás büntetével vádolt Bodnár Károly elleni végtárgyalások.

Helybeli hírek.

Általános előléptetés. A rimaszombati vasuti állomásnak három derék hivatalnokát e napokban előléptette a magy. kir. államvasutak vezérigazgatósága. Még pedig Schulhof Pál állomásfőnök gállérjára egy második esillagot kapott s Manzel József és Wellner A. pénztárnokokkal együtt 100-100 frt fizetés felemelésben részesítették. A derék tisztviselők e kitüntetést meg is érdemelték, mert nagy felelősséggel járó hivatalukat általános megelégedésre híven és szorgalmasan töltik be.

Halálozás. Simko Endrét, a helybeli polgári leányiskola tanitóját újra nagy csapás érte. Alig négy hóval ezelőtt temette el feleségét, most meg harmadfél éves fiaiskáját ragadta el a halál. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

Reményi Rimaszombatban márczius közepe táján hangversenyt ad. Csak közvetve sikerült oda hatni, hogy 16 év múltán újra hallhatjuk varázs-stradivarióját. Az önzetlen művész ugyanis az akkor leégett oldalfalasiak javára adott a megyeház disztermében fényes hangversenyt. A bizottság, mely ez alkalomra alakul — meg vagyunk győződve — az mindent elkövet, öt ünneplő városokhoz hasonlóan, hogy emlékeztessé legyen látogatója reá és baskól nézve egyiránt.

A bujdosó. Ily című olajfestményt küldött Budapestről Sándy Gyula főgymn. rajztanár ajándékban a gömörmezei muzeumnak. A kép saját műve; keret nélkül magassága 90, szélessége 73 cm. A marczona alak egy életnagyságu fölfegyverzett betyárt ábrázol. Borotvált arca, hatalmas bajusza eszünkbe juttatja St. Ign. kapitány-bácsit, mint ki e képhez mintául ült a művésznek, azzal az arckifejezéssel azonban, melyben a bujdosás keservei letükröződnek. (Ez bizony nehéz feladat volt ugy a mintának mint a művésznek egyiránt.)

Fején strucztoallas esárdás kalap homlokára huzva. Borjuszáju ingujjából kilátzó karja hatalmas athletai erőre vallanak. jobbajával kétesövű puskájának végét fogja, baljába kurta-szaru pipáját szorítja, ezzel arczát megtámasztani látszik. Övében pisztolyok, vállára fekete fűrtös guba van vetve. Ugyancsak Sándy Gy. festő művész ajándéka amaz igen sikerült arcképe grf. Teleky Lászlónak, mely a gömörmezei művészeti és régészeti kiállításon 1882-ben ki volt állítva.

A gömörmezei ifjuság báljáról a következő értesítést vettük: Megyénk vidéki ifjusága fényes bált rendezett e hó 21-én a Három rózsának kiváló izléssel díszített nagy termében. Nem volt oly népes mint általában a bálók szoktak lenni, de kedély és jókedv dolgában a legsikerültebbek közé tartozott. A bálányai tisztet Hámos Lászlóné ő nagysága kiváló szeretetreméltósággal teljesítette s körülette a szép hölgyeknek egész koszorujá fűződött feltűnően izléses bái toilletekben. A négyeseket mindössze huszonhat pár tánczolta, mi csak a pénztárra volt némileg hátrányos, a mulatók azonban kitűnő hangulatban tánczoltak azon gyakorlatból származó igazságnál fogva, hogy kevesebben mindig sokkal jobban mulatnak mint ott, a hol a terem zsufolásig van tele. A bevétel meghaladta az ötszáz forintot, melyből 152 frt felülfizetésekbe gyűlt be; ez utóbbi összeg a gömörmezei közművelődési egyesület javára fordították. Felül fizettek: Hámos Lászlóné ő nga 100 frt, Hámos László 2 frt, Netkovszky Adolf 1 frt, Török Bálint 9 frt, Hámos Zoltán 5 frt, Gellén Endre 2 frt, Hámos Aladár 2 frt, Kubinyi Mórné 5 frt, Ragályi Ferencz 2 frt, Fáy Gyula 10 frt, Fáy Viktor 2 frt, Fáy László 2 frt, Vajda Ferdinand 3 frt, Radvánszky Kálmán 5 frt, Walter Gyula 2 frt. — Összesen 152 frt.

A gömörmezei nép- és iparbank tegnap — e hó 25-én — tartotta rendes évi közgyűlését, melyen a részvényesek szokatlan nagy számmal jelentek meg. Az igazgatóság jelentése szerint a lefolyt év alatt 16 ezer forinton felüli tiszta nyeresége volt az egyesületnek, melyből részvényenként 9% osztalékot hoztak javaslathoz, melyet a gyűlés tagjainak többsége el is fogadott, bár voltak egyesek, kik az osztalékot 10%-re szerették volna felemelni. A jövő évre szóló választások eredménye csak annyiban tér el a tavalyitól, hogy Éva János igazgatósági taggá választották. Előnk rokonszenv nyílvánult Bakasy István ig. elnök személye iránt, kit ugyszólván egyhangulag ismét megválasztottak, de az érdemes igazgató egészségi okokból minden áron vissza akart vonulni, a közgyűlés mindamellett megmaradt ohajtása mellett s szeretett igazgatójának visszalépését nem fogadta el. A választások alatt sajnós korteskedések történtek, melyeket az intézet érdekében kárhözhatnunk kell. A gyakori személyváltozások alig ha fognak az intézet előnyére válni. A felügyelő bizottság tagjai mindnyájan újból megválasztottak; a napi biztosok chorusa még ez idő szerint nem ismeretes.

A rimaszombati takarékpénztár rendes évi közgyűlését holnap február 26-án reggeli 9 órakor tartja meg saját helyiségében. Csider Károly volt igazgatósági elnöknek Barabás Miklós által festett kitűnő arcképe ez alkalommal fog lelepleztetni, s ez ünnepléses leleplezéshez Molnár József ügyvéd mond gyönyörű beszédet, mely a közgyűlésen megjelenők között külön lenyomatban szétosztatik. E beszédet lapunk legközelebbi számában, (valamint a közgyűlésről szóló tudósításunkat is) fogjuk t. olvasóinknak nyújtani.

A ménék kiosztása P. Szabadkán f. hó 14-én ment végbe. Ez alkalommal az ezen mentelep körébe tartozó megyékből több notabilitás vett részt a ménék kiosztásában, így Melezer Gyula borsodmegyei alispán, grf. Dégenfeld József nógrádmegyei főispán stb. A méneket az egyes állomásokra már e hét végén kezlik elszállítani.

Haladás. A városi közgyűlés Rimaszombat város utcáinak és tereinek tisztítására már az idei költségvetésbe is felveendőleg 350 firtot szavazott meg. Városunk főkapitánya ez elhatározás alapján rögtön felfogadott 3 egyént a köztisztviselési teendő elvégzésére. Öszintén örvendünk ugy a közgyűlés áldozatkészségének mint a főkapitány hivatalos gyorsaságának, mert mindkettő előbbre viszi egy jókora lépéssel városunkat a jól fel-fogott előrehaladás útján.

Uj nagy feeskendőt hozott Rimaszombat városa a helybeli tűzoltó egyesület számára. A kitűnő szerkezetű feeskendő egy rég érzett hiányn van hivatva segíteni; a jó szerszámhoz most már csak jó tűzoltók kellene, s reméljük is, hogy e tekintetben nemsokára szintén örvendetes haladást fogunk konstatálhatni. A feeskendő Geitner és Rausch gyárában készült és ára kerek egyezer pengő forint volt.

Vármegyei újdonságok.

Főispán Gömörben. A legújabb forgalomba jött hírek ismét Hámos Lászlót, a jolsvai kerület orsz. képviselőjét emlegetik mint olyat, kinek kinevezetése már keresztül is ment a minisztertanácson. A szállongó hírek meglehetősen biztos forrásokra is hivatkoznak s azt állítják, hogy a kinevezés a legközelebbi napok valamelyikén már a hivatalos közlönyben is meg fog jelenni.

Hymen. Kluka József feledi vasutállomási hivatalnok f. hó 18-án váltott jegyet Miskolczon Kazay Annával, Kazay József borsodmegyei pénztárnok bájos és kedves leányával. — Lengyel László harmaczi föld-birtokos a napokban eljegyezte Pécze Margitot Rimaszécsről.

Hirtelen halál. Busch József állatorvost, kit alig 4 héttel ezelőtt választottak meg jolsvai állatorvossá, egy rohamosan előállott szívvelhűdés megfosztotta életétől f. hó 19-én. A szakjában képzett és társadalmi műveltséggel bíró férfiú halála annyival is inkább általános részvétet s megdöbbentést gerjesztett, mert habár elhízott volt is, egészsége folytonosan jó volt. Temetése, mindamellett is, hogy közeli hozzátartozója nem volt, a város lakosságának részvéte mellett folyó hó 20-ikán ment végbe.

Tanító választás. Szeleczén a Rábóra távozott Cze-ner Pál helyébe, f. hó 23-án Hávössi Lajos lelkész fő-esperesi megbízott vezetése mellett Csillag János Szilistyeről választották meg tanítóvá.

A rozsnói sikkasztás ügyében mindig újabb és újabb mozzanatok merülnek fel. A hat-hét

nyolez évre visszanyuló sikkasztási esetek a számadások vizsgálata közben naponként szaporítják azt a csekély összeget, mely az ügy kezdetén Kristófit inkább nevet-séges színben tüntette fel, s mely most már a vizsgálat előrehaladtával, meghaladja a négyezer forintot. Így a sikkasztót mégis érdemes lesz visszahozatni mir azért is, hogy kideríttessék, valjon gyanuba fogott volt hivatal-társai ártatlanok-e teljesen. A nyomozatot Kubinyi Aladár kir. ügyész és Sztaniszlavszky Adolf törvényszéki bíró teljes eréllyel vezetik Rozsnón.

Megyénkbeli pénzüintezetek mérlege.

A putnoki népbank 1890 évi tiszta nyeresége 8132 frt 61 kr. volt, közgyűlését f. hó 18-án tartotta meg. A tornalljai takarékpénztár 1890. évi tiszta nyeresége 15379 frt 28 kr. volt, mely összeghez hozzáadva a mult 1890. évről felmaradt 1109 frt 05 krt. nyeresemény áthozatott: a közgyűlésnek — mely f. hó 24-én tartatott meg — összesen 16488 frt 33 kr. állott rendelkezésére. Érdekesnek tartjuk felemlíteni e helyen, hogy a tornalljai takarékpénztár mérlegét és jövedelem kimutatását egy sárospataki nyomdában nyomtatja; bizonyosan azért, mert Gömörmezeiben nincsen nyomda, mely a kifejtett tornalljai magas izlést kielégíteni képes volna. Pártoljuk a megyei ipart!

A dyphteritisz, a gyermekvilág ez iszonyu réme újabb a ratkói orvosi körben szedi nagyobb mérvben áldozatait. Eddigélé mintegy 10 diphteritisz betegedési eset fordult elő, melyből öt végződött halállal. A kór terjedésének megállítására minden intézkedés meg lett téve

Népkönyvtár és hitelszövetkezet. A derecsényi község a közművelődés ügyét előmozdítani ohajtván, f. hó 23-án Valkay László körjegyző elnöklete alatt megtartott képviselő testületi gyűlésben, Dráskőzi László egyházfelügyelő ur indítványozása folytán elhatározta, hogy a „Franklin-Társulat“ által felajánlott népkönyvtárt megszerzi. E mellett a képviselő-testületi tagok abban is megállapodtak, hogy a nép anyagi viszonyain segítendő, a „Hitelszövetkezet“ megalakítása szempontjából f. hó 25-én fognak gyűlést tartani.

Vegyes hírek.

Halálozás. Simon István, miskolczi aljárásbíró, ki hasonló állásban néhány év előtt Tornallyán volt alkalmazva, e napokban Miskolczon 37 éves korában szélhűdés következtében elhunyt.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**

Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernát István.**

Nyiltér.*)

Befejeztetett már a rozsnói takarékpénztári, felesleges animozitással vrtt választások tragikomikus comedijá, nem volt ugyan színdarab ezen tárggyal többé foglalkozni, de miután rólam azon pletyka terjeng a városban, hogy részvényeim azért boesítottam volna eladásra, mert boszúból meg akarom buktatni e takarékpénztárt. — ezen alaptalan koholmány következtében provokálva lévén nyilatkozatra, — sietek, be nem várva a rozsnói lapnak vasárnapi megjelenését, a netalán megrémített részvényesek megnyugtatóására ezen lapban a következőket közölnömre hozni:

Bár vagyoni állomással s fővárosi összeköttetésemnél fogva módomban volna Rozsnón egy versenyző pénzüinteztet létesíteni, s azt engedhetetlen ellenségeim méltán meg is érdemelnék. — én, annak megalapításához, a velem egyformán gondolkozó s irányomban jó indulatu számos részvényestársaim iránti tekintetekből, részemről hozzájárulni nem fogok, — tölem nyugodtan aludhatnak a rozsnói takarékpénztárnak összes részvényei.

Hosszu elst pályámon ellenségeimet és számos irigyeimet megboszolni nem, de a régi antik jellemeket szem előtt tartva, csak büszke megvetéssel utjokból kitérni szoktam. —

Részvényeimnek eladását nem azért határoztam el magamban, hogy a rólam koholt boszút akadálytalanul tölthessem, de egyedül azért: mert részvénygyaromat senki kedvéért koczára nem teszem, s nem is vagyok rászorulva részvényese lenni oly részvényestársaimnak, melynek jövőjéhez, részvényesi jogom s meggyőződésemmel fogva minden bizalmam elenyészett azért: mert táblabírói és szemelyeskedésre menő kortes játékkal, a betevők s a részvényesek irányában törvényileg szigorúan kimondott felügyelői s igazgatói vagyonszétválást az illetők nem is sejtve, az intézetre nézve hasznos finanszpolitikát gyakorolni nem lehet, — s egy pénzüinteztetnek, minden ágaira kiterjedő s nagy vagyoni felelősséggel összekötött felügyelői állás elvállalásához nemesak iskolamesteri bölcsesség, hanem a kereskedelmi törvényeknek megértetése s egyéb üzleti ügyesség is megkívántatik.

Nem görög nyelv tanítás az, melyért az illető nyelvtanárt, senki sem fogja felelősségre vonni azért, — Ha Homerus ma kelne fel sirjából, meg sem értene az illető tanárnak görög nyelvtudományát.

Továbbá: a mely pénzüinteztet megfúlással végződő „hypertrophia“-ban — magyarul tultengési betegségben — sinlódik, mint azt a rozsnói takarékpénztárnak legutóbbi mérlege elég világosan mutatja, az, a jövedelmező üzletágak esökkenése, a váltóbiralatoknál nem elegendő óvatosság, minden üdvös és hasznos üzleti előrehaladás érdekében s kereskedelmi előzékenység hiánya miatt, lassanként meg fog szűnni jövedelmező lenni, de később veszteséggel is kénytelen lesz működni, s így természetzerüleg óriási léptekkel fog a végmegfúláshoz közeledni, ha csak a jövő kormányzatban más rendszer, más üzleti szellem s más tényezők nem fognak bekövetkezni, melyekhez némely részvényeseknek minden üdvöst és észszerűt lehurrogató politikája mellett ugyan kevés a reménység.

Ezen egyéni s részvényesi meggyőződésemtől, s nem egyéb okból indítatva, sietek tehát a rozsnói takarékpénztári részvényeim tudatni.

Kelt Rozsnón, 1891. február 23-án

TIRSÉR ISTVÁN,
eddig még részvényes.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Magán-hirdetések.

A rimaszombati takarékpénztár tulajdonát képező helybeli Kis-hid utcza

szalajka-főző ház,

ugyan ezen vagy esetleg más czéla is, 1891. május hó 1-től fogva bérbe kiadó.

Értekezhetni: **Horváth János** igazgatósági tagnál.

Két boglya széna, egy kazal szalma Horváth Jánosnál eladó, értekezhetni a tulajdonossal Rimaszombatban.

Zongora.

Egy igen jó állapotban levő zongora jutányos áron eladó.
Hol? Megtudható e lap kiadóhivatalában.

A gömörmezei nép- és iparbank
a regáléváltás kötvényeinek s az ezekre szóló utalványoknak értékesítését közvetíti.

Rimaszombat, 1891. jan. 22.

Az igazgatóság.

Géptulajdonosok figyelmébe.

Alólírott tisztelettel hozza a t. géptulajdonos és közönség becses tudomására, hogy lakatos műhelyét legújabbban egy **vasesztergályozó paddal** felszerelte, minek folytán mindenféle **géprések, tengelyek esztergályozását és gépek javítását** jutányosan felvállal.

Rimaszombat, 1891. február hó 18-án.

Stolcz Sándor, 2—*
eséplőgéptulajdonos, lakatos mester.

Hirdetmény.

782. sz. — A **Ploszkó** községben gyakorolt italmérsi jogért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. sz. igazságügyminiszteri rendelet 9—10. §§-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül **1891. évi márczius hó 8. napjának d. e. 9 órája** a kir. törvényszék 14. számú hivataloszájába kitézetett. Mely határidőre a közbírtokosság tagjai, még pedig azok is a kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendelkezésben megállapított következményeire, ezennel idéztetnek.

A rimaszombati kir. törvényszék 1891. jan. hó 16.

Fornát, Cseh,
kir. törvénzségi elnök. kir. törvénzségi jegyző.

Eladó vagy bérebe kiadó földbirtok és szappanos üzlet.

Egy már 18 év óta fennálló és legjobb forgalomnak örvendő **szappanos üzlet** minden felszerelvényeivel eladó, továbbá egy kitünő jó karban tartott 17322 □ öl területű földbirtok eladó esetleg bérebe vehető, nemkülönben egy sárga színű brieska, egy ígás szekér, mindenféle gazdasági eszközök, 120 csomó szalma, és egy kazal lóhere szintén eladó.

A szappanos üzletben levő kitünő minőségű kész áruk, leszállított áron árusítottak ugyanott.

Rimaszombatban, 1891. február 17.

4—* **Konyha Géza.**

Hirdetmény.

3341. sz. — A rozsnyói kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **magy. kir. kincstár** végrehajtónak **Gotthard Márton** végrehajtást szenvedő elleni 35 fnt 29 kr. tőke s jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék s a rozsnyói kir. járásbíróóság területén levő Rudna községben fekvő a rudnai 58. sz. tkjkbvben $\frac{3}{9}$ részben Gotthard Márton, kinek neje Gál Erzsébet végreh. szenvedő, — $\frac{2}{9}$ részben Gotthard Márton, — $\frac{1}{9}$ részben Gotthard János, — $\frac{3}{9}$ részben Gotthard János, kinek neje Burdiga Borbála tulajdonostársak nevére jegyzett 160 fnt becsértékű 174. 175. 176. és 203. hr. sz. a. és 39. ö. i. sz. egész ház, udvar, kertekre s a fentebbi telekjkbvben foglalt 3—25. sorsz. a. külsőségi ingatlanok Gotthard Márton, kinek neje Gál Erzsébet nevére felvett 281 fnt becsült $\frac{3}{9}$ -ed részére az árverést a fent ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1891. év márczius hó 24-ike d. u. 3 órakor Rudna községben a bíró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el fog adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.
Rozsnyó, 1890. évi november 30.

Tichy, kir. járásbíró.

OCCASION!

Tisztelettel hozom a n. é. közönségnek szives tudomására, hogy a helyben fennállott GOTTFRIED-féle üzletnek tulnyomólag **karton- és ruhaszövetekből** állott egész árukészletét megvettem s ez által raktáramban oly túltömöttség állott be, hogy ezen árukat **feltűnő olcsó árban** elárusítani határoztam.

Ezen alkalmat felhasználva a saját raktáramból is összeállítottam egy igen nagy mennyiségű — részben egész ruháknak való — nagyobb részét azonban a legfinomabb ruhaszövet-maradékokból álló árukészletet, a melyeket szintén **feltűnő olcsó árban** szándékozom a n. é. közönség rendelkezésére bocsájtani.

Célom, hogy ezen árumennyiséget minél rövidebb idő alatt eladhassam, s ezen célom elérésére az **árak feltűnő olcsósága** nekem elég biztosítékot nyújt.

Tekintve a tavasz közeledtét teljesen hiszem, hogy a n. é. közönség e ritkán kínálkozó alkalmat felhasználva, tömegesen fog engem b. látogatásával szerencsétleni.

Végül van szerencsém még megemlíteni, hogy tavaszi újdonságaim nagyobb részét már megérkeztek.

Rimaszombat, 1891. február hó 22.

Kiváló tisztelettel:

ENGEL ADOLF,
dívatárkereskedő (Főter 13. sz.)

Hirdetmény.

A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **nyustyai takarékpénztár** végrehajtónak néhai Gregor János hagyatéka képviselőjében is **özv. Gregor Jánosné** szül. **Kraetschmar Hermin** klenőzi végrehajtást szenvedő elleni 150 fnt tőkekövetelés és ennek 1890. évi jan. 1-ső napjától járó 8% kamat, 58 fnt 83 kr. per- és 8 fnt 80 kr. végrehajtás, 8 fnt 30 kr. árverési kérvényi és a még felmerülő költségek kielégítése iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Klenőz községben fekvő, a klenőzi 689-ik számú telekjegyzőkönyben A. 195./b hrsz. a. foglalt telek és 81./b. ö. v. sz. a. Gregor János és neje Krätschmar Hermin nevében álló házra az árverést 1006 fntban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1891. évi április hó 27-ik napján délelőtti 10 órakor Klenőz község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 100 fnt 60 kr. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1890. évi január hó 23. napján.
A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Aldorffer, kir. törvénzségi bíró.

Hirdetmény.

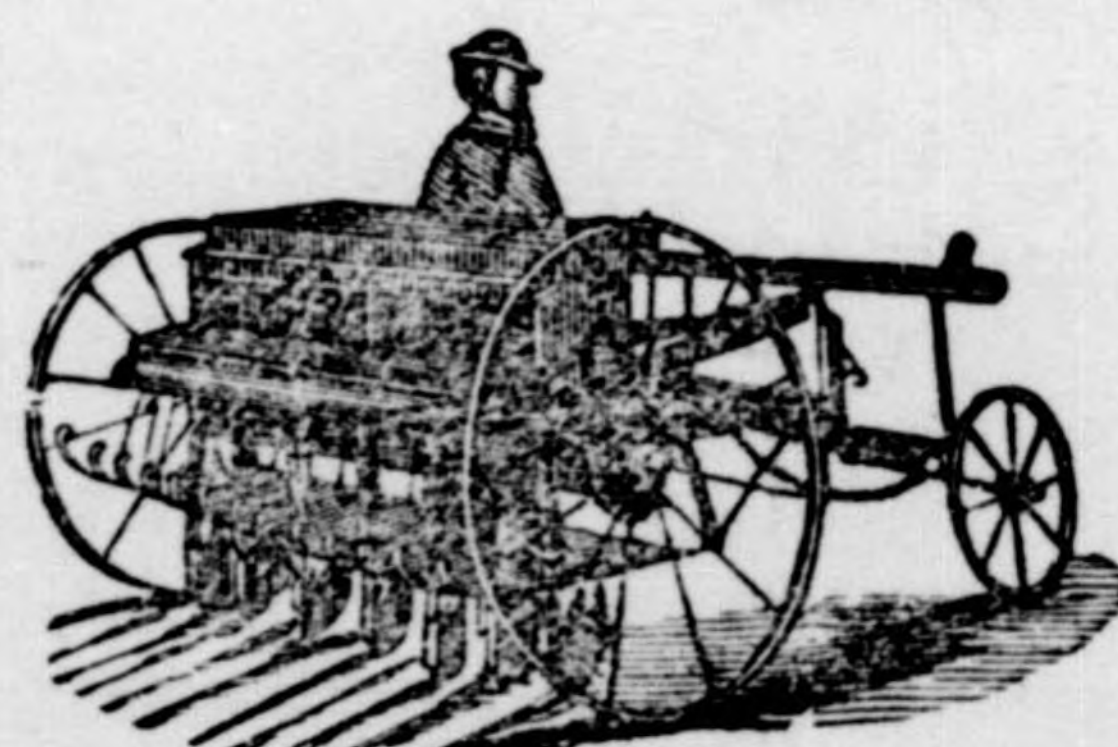
492. sz. — Alólírott kiküldött végrehajtó az 1881. LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a **Dickmann testvérek** javára **Pongrácz Pál** ellen 486 fnt tőke és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróságilag lefoglalt és 540 fntba becsült házi butorok, koséik és marhákból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak. — Mely árverésnek a 3762. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis alperes tamásfalai lakásán leendő eszközökre 1891. évi márczius hó 10-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitézetvén, és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak. — Az árverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t. cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Rimaszombatban, 1891. február hó 19-én.

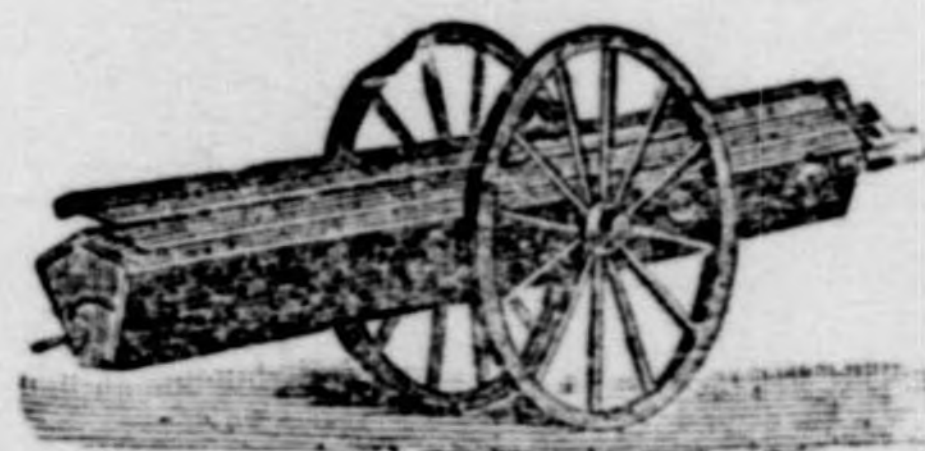
Draskovich, kir. bírósági végrehajtó.

FLEISCHER és TARSÁ

gépgyára és vasöntője Kassán, Eperjesi-ut II. sz.

Ajánlunk a t. gazdaközönségnek a tavaszi idényre szükséges gépeket, nevezetesen: **szilárdan szerkesztett könnyű Sorvető és szórvavető gépeket, Ekéket és boronákat, Hengereket, lókapákat, stb.** Továbbá **Backer- és magtárrostákat,** mely gyártmányainknak gépgyárunkban **álbandóan jelentékeny készletét tartjuk.**

Szállítunk továbbá saját gyártmányú s legjobb szerkezetű szesgyár- és malomberendezéseket, gőzgépeket és gőzkazánokat, házi- és egyéb szivattyukat stb. — Elhasznált gépek, különösen

gőzmozdony és gőzcséplők

pontos **átigazítását és javítását** a legjutányosabban eszközöljük

3—6

Gyártmányaink képes jegyzéket b. kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.